

הלכות ציצית יב"ג

כדי שיהיה בו ג"כ ענף מעט כגון אם נשתייר מן הגדיל ג' חוליות ויתר ממנו ב' חוליות ויניה חוליא אחת כדי שיהיה שליש גדיל ושני שלישי ענף.

ומנהג העולם להחמיר להצריך כדי עניבה מן הענף היוצא מן הגדיל¹² כסברא הראשונה שבספקיה זה אבל אם אי אפשר בענין אחר כגון במקום שאין ציצית מצויים¹³ יש לסמוך על סברא האחרונה¹⁴ ומ"מ לא יכרך על ציצית אלו¹⁵ דספק ברכה להקל וגם לא יצא בהם בשבת לרשות הרבים¹⁶:

ז כל הוט מח' חומין שנתפרק משורתו¹⁷ לאחר שכבר הטיל את הציצית בכגד¹⁸ בין שנתפרק כל אורך החוט ונעשה ב' חומין בין שלא נחפרק אלא מקצת החוט ומקצתו עומד עדיין בשורתו כיון שהציצית פסולים אם אינם שוורים¹⁹ לכן אנו רואים אותו החוט או מקצתו שנתפרק משורתו כאלו היה אותו חוט או מקצתו נפסק לגמרי מן הציצית²⁰ ודינו כדיון נפסקו מקצת החומין שנתבאר לעיל.

אלא שבכאן יש להקל יותר²¹ ויש לנהוג כסברא הראשונה דלעיל סעיף ב' שאפילו אם לא נשתייר שוור מכל אחד ואחד מד' חומין הארוכים אלא כדי עניבה כשר מפני שיש מי שאומר²² שהוסיף הציצית א"צ שזורה כלל לכן יש להקל כאן יותר משאלו היו פסוקים ממש:

יג דיני ציצית בשבת. ובו ט' סעיפים:

א ארבעת הציצית מצוה אחת הן²³ ולפיכך הן מעכבות זו את זו שכל זמן שאין במלית כל הדי' ציצית אינה מצויינת כהלכתה והיוצא בה בשבת לרשות הרבים הייב המאת לפי שהציצית התלוים בה אין בהם מצוה והרי הם כמשאוי ואע"פ שהן מחוברין למלית אינן במלית לגבי המלית מפני שהם חשובים בעיניו ורעתו עליהם עד שישלום כל הדי' ציצית²⁴.

ואפילו נפסלו כל הדי' ציצית ע"י פסיקת החומין שלא נשתייר בהם כדי עניבה אעפ"כ אותן החומין שנשתיירו שלמים שלא נפסקו עדיין הם חשובים בעיניו ורעתו להוסיף עליהם עוד חומין אחרים ולכן אע"פ שמחוברים למלית אינן במלית לגבי המלית והרי הם כמשאוי כיון שעכשיו הם פסולים אינן לא מנוי המלית ולא מתשמישי המלית שהרי אין למלית צורך בהם כלל.

אבל אם נפסקו כל החומין שבכל הדי' ציצית ולא נשאר בהם אפילו חוט אחד ארך שיהיה שלם וקצת מהם נפסקו ולא נשתיירו בהם כדי עניבה בענין שכל הציצית הם פסולים ואין להם תקנה אלא הוא צריך לעשות ציצית אחרים תחתיהם לפיכך אין אלו חומין

לא שו"ע שם.

לב מ"א ס"ק ז.

לד שו"ע שם.

לה מ"ג דלעיל סי' י ספ"ג לקמן סי' יג ס"א.

לו שו"ע סי' יא סעיף ג. ונ"ה בסדר ד"ה אם נפסק.

לז ראה מ"מ וציונים.

לח עניקו יוסף הלכות ציצית (הובא בב"י סי' יא). עולת

תמיד סי' יא ס"ק ג. וראה לעיל סי' יא סעיף ב.

לט ר"ן סוף פ"ק רביעה (ד"ה מדאורייתא) (הובא בב"י סי'

יא. שו"ע שם.

מ וד"א שם ס"ק ד.

מא רמב"ם הלכות ציצית פ"א ה"י. ובספרו שם לא חילק

בוה בין נפסקו לתפוקו משורתו.

סימני יג

א מור ושו"ע ולבוש סעיף א.

ב רמב"ם הלכות שבת פ"ח סי' ס"ק א. וראה גם

לקמן סי' שא ספ"ה.

ג ט"ז שם.

הלכות ציצית יג

נמ

הפסקוקים חשובים בענינו לכלום לכן במלון הן לגבי המלית ולפיכך מותר לצאת בהם אפילו לרשות הרבים אם היא מלית [שאלה ז] שאינה חייבת בציצית דאם לא כן הרי אסור להתלבש במלית שיש בו ד' כנפות בלא ציצית כמ"ש סי' ח"ו:

ב מלית שהיא מצוייצת כהלכתה! מותר לצאת בה לרשות הרבים אפילו בזמן הזה שאין לנו תכלת בין המלית קטן בין המלית גדול בין כיום בין בלילה ובע"פ שלילה לאו זמן ציצית הוא מפני שהציצית הכשרים הם מניו הבגד והכשישמו כמו האימרא וכיוצא בה לפיכך אין זה כמשאוי רק יוהר שלא תהא המלית מונחת לו על כתפו¹ שלא כדרך לבישתה בחול² כמ"ש סי' ש"א סעיף ל[ה]³ עיין שם:

ג אין צריך לברוק את הציצית כשהוא יוצא לרשות הרבים⁴ אם כבר בדקום באותו היום⁵ מפני שמעמידין אותו בחוקתן כמו שנתבאר בסיומן ה"י עיין שם:

ד אם נודע לו בשבת⁶ כשהוא עומד ברשות הרבים⁷ שהמלית שעליו הוא פסול מן התורה צריך לפשטו בין מלית קטן בין מלית גדול ואפילו ישאר עומד ערום בשוק שאין כבוד הבריות דוחה את לא תעשה שבתורה⁸ שנאמר⁹ אין הכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' (ועיין בי"ד סי' ש"ג¹⁰ והוא הדין כאן).

אבל אם היה בחול אם הוא מלית קטן א"צ לפשטו¹¹ ואע"פ שהוא ממבטל מצות עשה של תורה במה שהוא לביש ד' כנפות בלא ציצית מ"מ כיון שהוא אינו עושה מעשה בידים אלא העשה היא נרחית ממילא גדול כבוד הבריות ודוחה את איסור של תורה בשב ואל תעשה ומ"מ צריך למהר ולילך לביתו להפשיטו מעליו¹² אפילו הוא עוסק בדבר מצוה כגון שהוא בבית הכנסת או בבית המדרש כיון שהוא איסור של תורה.

אבל במלית גדול שלנו¹³ כיון שאין לובשין אותו לשם מלבוש אלא לשם מצוה א"כ אין גנאי בהפשטתו ולכן צריך לפשטו אפילו בשוק:

ה ההולך לבית הכנסת ומצא שנפסלה מליתו¹⁴ אע"פ שמתבייש להתפלל בלא מלית אסור לו להתלבש במליתו אפילו בלא ברכה כיון שאין כאן גנאי גדול לישוב בלא מלית¹⁵ אין דוחין¹⁶ עשה של תורה מפני גנאי קטן:

ו כמה דברים אמורים בחול כיון שהוא יכול להטיל ציצית במליתו¹⁷ אם כן כשלובושו עובר על קום ועשה אבל בשבת¹⁸ כיון שאין¹⁹ יכול להטיל ציצית מחמת איסור שבת

ד כ"ה בבב"ל. וראה לקטן סי' ה' ס"ד.

ה אלו זושא ס"ק א.

ו סעיף בת.

ז מור ושורע סעיף ב. וראה גם לקטן סי' שא מ"ה, ושם, הדינו דוקא באיש ולא באשה. ועי' מהנה יוסף ע' קו ואילך.

ח רמב"ם שם. מ"א ס"ק א. מ"ו סי' י"ח ס"ק א.

ט רמ"א סעיף ב.

י מ"א ס"ק ד.

יא בבב"ל "ס"ל", הדינו בש"ע המורה. ברפוסים הראשון "סל"ח" (צ"ל: ס"ה), והינו בש"ע המורה. וברפוסים שלנו "סעיף כ"ה", והינו בש"ע המורה. פרמי הדינים בה עי' לקטן שם סעיפים להללו ובק"א שם ס"ק.

יב רמ"א סעיף ב.

יג מ"א ס"ק ה.

יד סעיף ג.

טו תוספות הש"ע סעיף ג. בסקי ראו הלכות ציצית

את ג.

טז עי' הע"ב השנה ע' 73.

יז ברכות י"ב.

יח משלי כא, ל.

יט סעיף א.

כ מ"א ס"ק ה.

כא מ"א שם.

כב עי' ב"י. וראה מ"א ס"ק ג.

כג רמ"א סעיף ג. ב"י.

כד ט"ז ס"ק ה. מ"א ס"ק ה. ועי' תהלה ליהר ס"ק. כ"ד

השלחן סי' ז ס"ק כ"ה.

כה מורכבי הלכות ציצית (רמז תתקמד).

כו רמ"א שם.

הלכות ציצית יגיד

אין איסור מן התורה ללבוש מלית בלא ציצית שהרי לא אמרה תורה¹³ לא תלבש בגד בלא ציצית אלא לאחר שילבשנו מצות עשה להטיל בו ציצית וכיון שאינו יכול להטיל אינו עובר.

אלא דמכל מקום מדרבנן אסור ללבושו¹⁴ כיון שסופו לבטל מצות עשה והכמים לא העמידו דבריהם במקום כבוד הבריות אפילו אין שם אלא נגאי קמן לכן אם הוא מתבייש [להתפלל] בלא מלית יכול ללבושו בלא ברכה¹⁵:

ז במה דברים אמורים כשלא ידע קודם שבת שנפסלה מליתו? אבל אם ידע בו קודם שבת אסור ללבושו בשבת דהיה לו לתקן מאתמול:

ח אם נודע לו בשבת כשהוא בכרמלית¹⁶ שאין איסורו אלא מדרבנן שהמלית שעליו פסול א"צ לפשטו ולא העמידו דבריהם במקום כבוד הבריות ואפילו במליתות שלנו שאינם אלא לשם מצוה¹⁷ ואינם נגאי בהפשטתן מ"מ כיון שאין כאן אלא איסור מדרבנן כמו שביארנו דמן התורה מותר להתלבש במלית בלא ציצית בשבת וכיון שלא נזרו להפשט את המלית בכרמלית לא רצו לחלק בין מלית למלית ואינו צריך לפשוט מעליו שום בגד בכרמלית¹⁸:

ט הרואה בחבירו שנפסלו לו ציציותיו¹⁹ אם הוא במקום שיצטרך לפשט מעליו לא יאמר לו עד שיבא לביתו דמשום כבוד הבריות לא יפרישנו מאיסור שוגג²⁰ ומ"מ צריך הוא לקרוא לו שיבא לביתו במהרה ושם יאמר לו שיפשיטנו מעליו²¹ (א) וה"ה אם הוא במקום שאין צורך לפשטו מעליו רק בענין שצריך למהר ולידך לביתו לפשטו מעליו ועל דרך שנתבאר למעלה צריך הרואה לומר לו שילך לביתו במהרה ושם יפשיטנו מעליו:

יד דיני ציצית שעשאו נכרי ונשים ומלית שאולה וכו' מ"ו סעיפים:

א נכרי²² שהטיל ציצית²³ בבגד פסול שנאמר²⁴ דבר אל בני ישראל ועשו להם ציצית וגי בני ישראל ועשו ציצית על הכנף ולא נכרי²⁵:

ב האשה כשרה להטיל ציצית בבגד²⁶ מפני שהיא בכלל בני ישראל.

ויש מדרמין ציצית תפילין²⁷ כמו שהנשים פסולות לכתוב [תפילין] מפני שאינן [חיובות]

קונטרס אחרון

(א) והוא הדין אם הוא במקום שאין צריך בו מהמשך לשון המגן אברהם²⁸ שאחר שכתב וכתול צריך למהר בו כתב הרואה בחבירו דיקראנו לבא לביתו כו', עיין שם.

כז מודחי שם בשם הר"י. הובא בב"י. וראה שולת צ"צ האהע"ו סי' צג אות ד. סי' קב אות ג.

כח מ"א שם.

כט רמ"א שם. וראה יד שאול.

ל מ"א שם. וראה לקמן סי' שיש סעיף א וסעיף ג.

לא שו"ע סעיף ג. וראה לקמן סי' שיש ס"ד. וראה גם שם

י"ד שא"ס סי' וסי' שנה ס"א.

לב ב"י. לבוש סעיף ג בתורה. מ"א ס"ק ג.

לג ראה חקרי הלכות ח"ט ע' 38.

לד מ"א ס"ק ח.

לה רמ"א ב"ד סי' שג סעיף א.

לו מ"א שם. ממשנעות רמ"א י"ד סי' שעש סעיף א. ועי' במוצית השקל.

סימן יד

א שו"ע סעיף א.

ב מ"א ס"ק א. וראה לבוש סעיף א.

ג במדבר מ"ג, ל.

ד מנחות כ"ג, א.

ה תוס' שם ד"ה מנין. רא"ש הלכות ציצית סי' יג. מור

ורש"י שם.

ו לבוש סעיף א. וראה חקרי הלכות ח"ה ע' 44.

ז רמ"א סעיף א. ופי" ס"ק א בשם ר"ת בתוספות גיטין

מ"ב, ב ד"ה כל. וראה חקרי הלכות שם כ"ג, א.